

**Koninklijk besluit van 4 mei 1999 betreffende het gebruik
van arbeidsmiddelen voor het hijsen of heffen van lasten
(B.S. 4.6.1999)**

Gewijzigd bij: (1) koninklijk besluit van 28 augustus 2002 tot aanwijzing van de ambtenaren belast met het toezicht op de naleving van de wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk en de uitvoeringsbesluiten ervan (B.S. 18.9.2002)

Omzetting in Belgisch recht van de tweede bijzondere richtlijn 89/655/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 30 november 1989 betreffende de minimumvoorschriften inzake veiligheid en gezondheid bij het gebruik door werknemers van arbeidsmiddelen op de arbeidsplaats,

gewijzigd bij: de richtlijn 95/63/EG van 5 december 1995

Onderafdeling I. – Algemene beginselen

Artikel 1.- Dit besluit is van toepassing op de werkgevers en de werknemers en op de daarmee gelijkgestelde personen bedoeld in artikel 2 van de wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk.

Art. 2.- Dit besluit is van toepassing op arbeidsmiddelen voor het hijsen of heffen van lasten.

Art. 3.- De bepalingen van het koninklijk besluit van 12 augustus 1993 betreffende het gebruik van arbeidsmiddelen en zijn bijlagen zijn van toepassing op arbeidsmiddelen voor het hijsen of heffen van lasten.

Art. 4.- Onverminderd de bepalingen van artikel 3 van het koninklijk besluit van 12 augustus 1993 betreffende het gebruik van arbeidsmiddelen, moeten de arbeidsmiddelen voor het hijsen of heffen van lasten die ter beschikking van de werknemers zijn gesteld in de onderneming of inrichting, voldoen aan de bepalingen van de besluiten genomen in uitvoering van de communautaire richtlijnen die op deze arbeidsmiddelen van toepassing zijn.

Art. 5.- Voor zover de bepalingen bedoeld in artikel 4 niet of slechts ten dele van toepassing zijn moeten de arbeidsmiddelen voor het hijsen of heffen van lasten die ter beschikking van de werknemers zijn gesteld in de onderneming of inrichting voldoen aan de bepalingen van het Algemeen Reglement voor de arbeidsbescherming die er op van toepassing zijn, aan de bepalingen van bijlage I van het koninklijk besluit van 12 augustus 1993 betreffende het gebruik van arbeidsmiddelen en in voorkomend geval aan de bepalingen betreffende het gebruik van mobiele arbeidsmiddelen alsook aan de specifieke minimumvoorschriften bedoeld in de artikelen 6 tot 11.

Onverminderd de bepalingen van artikel 4 moeten de arbeidsmiddelen voor het hijsen of heffen van lasten die op de datum van inwerkingtreding van dit besluit reeds ter beschikking van de werknemers staan in de onderneming of inrichting, uiterlijk op 5 december 2002 voldoen aan de bepalingen van artikel 6.

*Onderafdeling II. – Specifieke minimumvoorschriften
van toepassing op arbeidsmiddelen voor het hijsen of heffen van lasten.*

Art. 6.- De minimumvoorschriften van deze onderafdeling zijn van toepassing met inachtna-me van de voorschriften van de artikelen 4 en 5.

Art. 7.- Voor zover van toepassing op arbeidsmiddelen voor het hijsen of heffen van lasten die in gebruik zijn, vergen deze voorschriften niet noodzakelijkerwijs dezelfde maatregelen als de fundamentele eisen die van toepassing zijn op nieuwe arbeidsmiddelen.

Art. 8.- Wanneer arbeidsmiddelen voor het hijsen of heffen van lasten vast worden opgesteld, moet er worden gezorgd voor hun stevigheid en stabiliteit tijdens het gebruik, met name reke-ning houdend met de te hijsen of te heffen lasten en de belastingen waaraan de ophangings- of bevestigingspunten aan de draagconstructies worden onderworpen.

Art. 9.- Op machines voor het hijsen of heffen van lasten moet de nominale last op een duide-lijk zichtbare wijze worden aangegeven en, in voorkomend geval, moet op een plaat de nomi-nale last voor elke configuratie van de machine worden vermeld.

Hijs- en hefhelpstukken moeten zodanig worden gemarkeerd dat de voor een veilig gebruik essentiële kenmerken daarvan kunnen worden geïdentificeerd.

Wanneer een arbeidsmiddel niet bestemd is voor het hijsen of heffen van werknemers en er een mogelijkheid tot verwarring bestaat, moet een passende signalering op zichtbare wijze worden aangebracht.

Art. 10.- Vast opgestelde arbeidsmiddelen moeten zodanig worden opgesteld dat het risico beperkt wordt dat de lasten:

- a) de werknemers raken;
- b) ongewild, op gevaarlijke wijze uit hun baan of in vrije val geraken, of
- c) ongewild losraken.

Art. 11.- Arbeidsmiddelen voor het hijsen, heffen of verplaatsen van werknemers, moeten zodanig worden uitgerust dat:

- a) met behulp van passende voorzieningen wordt voorkomen dat de kooi, indien aanwezig, naar beneden valt;
- b) wordt voorkomen dat de gebruiker uit de eventuele kooi valt;
- c) wordt voorkomen dat de gebruiker wordt verpletterd, beklemd geraakt of wordt aangesto-ten, met name als gevolg van een onopzettelijk contact met een voorwerp;
- d) de veiligheid van de bij een ongeval in de kooi opgesloten werknemers wordt gegaran-deerd en hun bevrijding mogelijk wordt gemaakt.

Wanneer de in het eerste lid, onder a) vermelde risico's om redenen in verband met de ter-reinomstandigheden en het hoogteverschil niet met behulp van een veiligheidsvoorziening kunnen worden vermeden, moet een kabel met een verhoogde veiligheidscoëfficiënt worden

geïnstalleerd en moet de goede staat daarvan elke werkdag worden gecontroleerd.

*Onderafdeling III .- Algemene bepalingen
betreffende het gebruik van arbeidsmiddelen voor het hijsen of heffen van lasten*

Art. 12.- De werkgever treft de nodige maatregelen opdat de arbeidsmiddelen voor het hijsen of heffen van lasten worden gebruikt in overeenstemming met de bepalingen van de onderafdelingen III tot VI.

Art. 13.- Demonteerbare of mobiele arbeidsmiddelen die dienen voor het hijsen of heffen van lasten moeten zodanig worden gebruikt dat de stabiliteit van het arbeidsmiddel tijdens het gebruik onder alle voorzienbare omstandigheden, rekening houdend met de aard van de bodem, wordt gewaarborgd.

Art. 14.- Het hijsen of heffen van werknemers is uitsluitend toegestaan met behulp van speciaal daarvoor bestemde arbeidsmiddelen.

Bij wijze van uitzondering mogen niet daarvoor bestemde arbeidsmiddelen worden gebruikt voor het hijsen of heffen van werknemers, mits passende maatregelen zijn genomen om de veiligheid te waarborgen, overeenkomstig de bepalingen van de onderafdelingen V en VI.

Art. 15.- Er moeten maatregelen worden getroffen opdat werknemers zich niet ophouden onder hangende lasten, tenzij zulks is vereist voor het goede verloop van de werkzaamheden.

Het is niet toegestaan hangende lasten te verplaatsen boven niet beschermde werkplekken waar zich gewoonlijk werknemers bevinden. Indien het goede verloop van de werkzaamheden anders niet kan worden gewaarborgd, moeten passende procedures worden vastgesteld en toegepast.

Art. 16.- De hijs- en hefhelpstukken moeten worden gekozen op grond van de te hanteren lasten, de aanvatpunten, de haakvoorziening en de weersomstandigheden, daarbij rekening houdend met de wijze van aanslaan van de last en het gebruikte soort hijs- of hefmiddel.

De tot een geheel samengevoegde hijs- en hefhelpstukken moeten duidelijk worden gemarkeerd om de gebruiker in staat te stellen de kenmerken daarvan te kennen, wanneer zij na gebruik niet worden losgemaakt.

Art. 17.- De hijs- en hefhelpstukken moeten zodanig worden opgeslagen dat zij niet kunnen worden beschadigd of aangetast.

*Onderafdeling IV .- Specifieke bepalingen
betreffende het gebruik van arbeidsmiddelen voor het hijsen of heffen van niet-geleide lasten*

Art. 18.- Wanneer twee of meer arbeidsmiddelen die dienen voor het hijsen of heffen van niet-geleide lasten zodanig op een werkplek worden geïnstalleerd of gemonteerd dat hun werkgebieden elkaar overlappen, moeten passende maatregelen worden genomen om botsingen tussen de lasten en/of delen van de arbeidsmiddelen zelf te voorkomen.

Art. 19.- Tijdens het gebruik van een mobiel arbeidsmiddel dat dient voor het hijsen/ heffen van niet-geleide lasten moeten maatregelen worden genomen om te vermijden dat het ar-

beidsmiddel kantelt, omkipt en eventueel in beweging komt of wegglijdt. Er moet op worden toegezien dat de maatregelen naar behoren worden uitgevoerd.

Art. 20.- Wanneer de bediener van een arbeidsmiddel dat dient voor het hijsen of heffen van niet-geleide lasten noch rechtstreeks noch door middel van de nodige informatie verstrekken- de hulpmiddelen de volledige baan van de last kan volgen, moet een met de bediener in ver- binding staande seingever worden aangewezen om hem te leiden en moeten organisatorische maatregelen worden genomen om botsingen van de last te voorkomen die de werknemers in gevaar kunnen brengen.

Art. 21.- De werkzaamheden moeten zodanig worden georganiseerd dat, wanneer een werk- nemer een last met de hand vast- of losmaakt, deze handelingen in alle veiligheid kunnen worden verricht, door er met name voor te zorgen dat de werknemer hierover direct of indi- rect de controle behoudt.

Art. 22.- Alle handelingen voor het hijsen of heffen moeten correct gepland en onder ade- quaat toezicht worden uitgevoerd teneinde de veiligheid van de werknemers te garanderen.

Met name wanneer een last gelijktijdig moet worden gehesen/geheven door twee of meer ar- beidsmiddelen die dienen voor het hijsen/ heffen van niet-geleide lasten moet een procedure worden opgesteld en toegepast om een goede coördinatie van de handelingen van de bedie- ners te waarborgen.

Art. 23.- Wanneer arbeidsmiddelen die dienen voor het hijsen of heffen van niet-geleide las- ten bij het geheel of gedeeltelijk uitvallen van de energietoevoer de lasten niet meer kunnen houden, moeten passende maatregelen worden genomen om te vermijden dat de werknemers aan de daarmee gepaard gaande risico's worden blootgesteld.

De aan een hijs- of hefwerktuig hangende lasten mogen niet zonder toezicht blijven, tenzij de toegang tot de gevarezone wordt verhinderd en de last volkomen veilig is vastgemaakt en wordt vastgehouden.

Art. 24.- In de open lucht gebruikte arbeidsmiddelen die dienen voor het hijsen of heffen van niet-geleide lasten moeten worden stilgelegd zodra de weersomstandigheden zodanig ver- slechteren dat de bedrijfsveiligheid in gevaar wordt gebracht en de werknemers aan risico's worden blootgesteld. Er moeten adequate beschermingsmaatregelen, met name om te verhin- deren dat het arbeidsmiddel omkantelt, worden genomen om risico's voor de werknemers te voorkomen.

*Onderafdeling V. – Bepalingen betreffende het gebruik van arbeidsmiddelen
bestemd voor het hijsen of heffen van lasten die uitzonderlijk gebruikt worden
voor het hijsen of heffen van personen*

Art. 25.- In toepassing van artikel 3 van het koninklijk besluit van 12 augustus 1993 betref- fende het gebruik van arbeidsmiddelen en van de voorschriften van artikel 14 moet vermeden worden arbeidsmiddelen te gebruiken voor het hijsen of heffen van personen die hiervoor niet ontworpen of bestemd zijn. Dit kan derhalve slechts worden toegepast voor uitzonder- lijke situaties waarvoor de risicobeoordeling bovendien heeft aangetoond dat, mits naleving van de toepasselijke reglementaire bepalingen alsook van gepaste maatregelen en procedures,

de veiligheid van de betrokken werknemers wordt verzekerd, in het bijzonder ten aanzien van het val- en knellingsrisico.

Alleen de volgende arbeidsmiddelen kunnen voor dit gebruik in aanmerking komen: de kranen, de vork-heftrucks, de teleporters, de mobiele kranen met telescopische giek en de hijs-werktuigen van het type autolaadkraan.

Het gebruik van andere arbeidsmiddelen die niet bestemd zijn voor het hijsen of heffen van personen, inzonderheid van bouwterreinmachines, is verboden voor het hijsen of heffen van personen.

Art. 26.- De arbeidsmiddelen bestemd voor het hijsen of heffen van lasten die door het gebruik van hulpmiddelen aangepast worden voor het hijsen of heffen van personen worden gelijkgesteld met hefwerktuigen zoals bedoeld in artikel 267.2.1. van het Algemeen Reglement voor de arbeidsbescherming. De reglementaire bepalingen inzake controle voor ingebruikname en periodieke controles zijn derhalve van toepassing op het geheel, arbeidsmiddel en werkbak, en moeten de aspecten van het vervoer van personen dekken.

De totale nuttige belasting van deze arbeidsmiddelen mag niet groter zijn dan de helft van de nuttige belasting voorzien voor het hijsen of heffen van lasten. Voor de bepaling van de nuttige last in de werkbak wordt rekening gehouden met een gewicht van 80 kg per persoon en van minstens 40 kg uitrusting en materieel per persoon.

Art. 27.- Wanneer werknemers aanwezig zijn in een geheven werkbak moet de bedieningspost van het arbeidsmiddel permanent zijn bemand.

De werknemers die worden gehesen of geheven moeten over een geschikt communicatiemiddel beschikken.

De nodige voorzieningen worden getroffen om de werknemers veilig te kunnen evacueren.

*Onderafdeling VI. – Specifieke bepalingen
betreffende het gebruik van werkbakken en werkplatformen opgehangen aan een kraan*

Art. 28.- De bepalingen van artikel 453, inzonderheid artikel 453.1, van het Algemeen Reglement voor de arbeidsbescherming, zijn van toepassing.

De bepalingen van artikel 453.12 inzake het maximaal aantal personen dat toegelaten is in de draaginrichting is niet van toepassing bij het louter vervoer van personen naar een hoger- of lagergelegen werkpost. Aanbevolen wordt evenwel het aantal personen dat in eenmaal vervoerd wordt te beperken.